

НАЦІОНАЛЬНИЙ ТРАНСПОРТНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Міністерства освіти і науки України

**ПОЛОЖЕННЯ
ПРО ОСВІТНІ ПРОГРАМИ**

**в Національному транспортному університеті
(нова редакція)**

ЗАТВЕРДЖЕНО ВЧЕНОЮ РАДОЮ

Голова Вченої ради

/М.Ф. Дмитриченко/

(Протокол від 30 червня 2021 р. № 7)

КИЇВ, НТУ 2021

Зміст

1. Загальні положення.....	4
1.1. Мета Положення.....	4
1.2. Дія Положення.....	4
1.3. Нормативна база розробки ОП	4
1.3. Використання та вимоги до ОП.....	5
1.4. Терміни та поняття.....	6
2. Класифікація та спрямованість ОП.....	12
2.1. Спрямованість ОП.....	12
2.2. Рівні, ступені та кваліфікації вищої освіти.....	12
2.3. Класифікація ОП закладу вищої освіти	13
3. Обсяг ОП та тривалість навчання.....	14
3.1. Обсяг ОП	14
3.2. Тривалість навчання за ОП та обсяг одного кредиту ЄКТС	16
4. Порядок розроблення ОП.....	17
4.1. Розроблення ОП	17
4.2. Формування проектної групи та призначення гаранта ОП	17
4.3. Аналіз актуальності ОП та оцінювання достатності наявних ресурсів....	19
4.4. Визначення профілю, освітнього змісту ОП та розроблення навчального плану	20
4.5. Оформлення змісту ОП	22
4.5.1. Структура ОП.	22
4.5.2. Зміст та вимоги до елементів профілю ОП.	24
4.5.3. Визначення переліку компонент ОП та їх логічна послідовність ...	30
4.5.4. Структурно-логічна схема.....	31
4.5.5. Форма атестації здобувачів вищої освіти	31
4.5.6. Матриця відповідності програмних компетентностей компонентам ОП	31
4.5.7. Матриця забезпечення програмних результатів навчання відповідними компонентами ОП	32
4.6. Розроблення навчального плану.....	32
5. Порядок узгодження та затвердження ОП	33
6. Порядок реалізації, моніторингу та періодичного перегляду ОП	35
6.1. Порядок реалізації ОП	35
6.2. Управління освітньою програмою	35
6.3. Моніторинг ОП.....	36
6.4. Основні критерії забезпечення якості ОП	37
6.5. Перегляд освітніх програм	37
7. Система оцінювання якості ОП	39
7.1. Зовнішнє оцінювання та визнання якості ОП	39
7.2. Самооцінювання ОП	39

8. Зв'язки з ринком праці та ключовими роботодавцями та професійними асоціаціями.....	40
9. Розміщення ОП та відповідальні особи	40
ДОДАТКИ.....	41

1. Загальні положення

1.1. Мета Положення

Положення про освітні програми (далі – Положення) в Національному транспортному університеті розроблено з метою реалізації місії Національного транспортного університету (далі – Університету) і встановлення єдиних норм та правил до структури, змісту та оформлення освітніх програм (далі – ОП) підготовки фахівців за освітніми ступенями бакалавра, магістра та доктора філософії, визначення алгоритмів та регламентації їх започаткування, розроблення та оновлення.

1.2. Дія Положення

Це Положення визначає основні засади та порядок складання освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти Національного транспортного університету.

Дія цього Положення поширюється на Університет та його підрозділи.

1.3. Нормативна база розробки ОП

- Закон України «Про освіту» від 05.09.2017 № 2145-VIII;
- Закон України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 № 1556-VII;
- Закон України «Про наукову і науково-технічну діяльність» від 26.11.2015 № 848-VIII;
- Наказ Міністерства освіти і науки України від 11.07.2019 № 977 «Про затвердження Положення про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти»;
- Постанова Кабінету Міністрів України від 30.12.2015 № 1187 «Про затвердження Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності закладів освіти»;
- Постанова Кабінету Міністрів України від 23.11.2011 № 1341 «Про затвердження Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності закладів освіти»;
- Наказ Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України від 13.06.2012 № 689 «Про затвердження Державних вимог до акредитації напрямів підготовки, спеціальностей та вищого навчального закладу»;
- Ліцензійні умови провадження освітньої діяльності, затверджені постановою Кабінету Міністрів України від 30.12.2015 №1187;
- Національні рамки кваліфікацій, затверджені постановою Кабінету Міністрів України від 23.11.2011 № 1341;

- Положення про організацію освітнього процесу в Національному транспортному університеті, затвердженого Вченою радою НТУ протокол № 6 від 30.06.2015;

- Лист Міністерства освіти і науки України від 05.06.2018 № 1/9-377 «Щодо надання роз'яснень стосовно освітніх програм»;

- Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система: довідник користувача / пер. з англ. за ред. д-ра техн. наук, проф. Ю. М. Рашкевича та д-ра пед. наук, доц. Ж. В. Таланової. – Львів: Видавництва Львівської політехніки, 2015. – 106с.;

- Стандарти і рекомендації щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти (ESG). – К.: ТОВ «ЦС», 2015. – 32 с.;

- Методичні рекомендації щодо розроблення стандартів вищої освіти, затверджених наказом Міністерства освіти і науки України від 01.06.2017 № 600 (зі змінами наказ від 21.12.2017 №1648);

- «Рекомендації Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти стосовно запровадження внутрішньої системи забезпечення якості», затверджено рішенням Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти протокол від 26 червня 2019 р. № 6;

- «Звіт (відомості) про самооцінювання освітньої програми», затверджено рішенням Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти протокол від 29 серпня 2019 р. № 9;

- Порадник щодо заповнення відомостей самооцінювання освітньої програми (для закладів вищої освіти), Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти.

1.3. Використання та вимоги до ОП

ОП використовується під час:

- визначення вимог до рівня освіти осіб, які можуть розпочати навчання за цією програмою;

- навчання для визначення переліку навчальних дисциплін та логічної послідовності їх вивчення;

- акредитації ОП, інспектування освітньої діяльності за спеціальністю;

- розроблення навчального плану, програм навчальних дисциплін і практик;

- формування програм навчальних дисциплін, практик, змісту індивідуальних завдань;

- розроблення засобів контролю якості вищої освіти;

- атестації майбутніх фахівців.

Стандарт вищої освіти визначає такі вимоги до ОП:

- обсяг кредитів ЄКТС, необхідний для здобуття відповідного ступеня вищої освіти;

- перелік компетентностей випускника;

- нормативний зміст підготовки здобувачів вищої освіти, сформульований у термінах результатів навчання;
- форми атестації здобувачів вищої освіти;
- вимоги до наявності системи внутрішнього забезпечення якості вищої освіти;
- вимоги професійних стандартів (у разі їх наявності).

1.4. Терміни та поняття

Академічна мобільність (Academic mobility): можливість учасників освітнього процесу навчатися, викладати, стажуватися чи проводити наукову діяльність в іншому вищому навчальному закладі/закладі вищої освіти (науковій установі) на території України чи поза її межами.

Академічний ступінь (Academic degree): освітня кваліфікація, що присуджується вищим навчальним закладом/закладом вищої освіти за результатами успішного виконання освітньої програми з вищої освіти (наприклад, ступінь бакалавра, ступінь магістра, ступінь доктора філософії).

Акредитація (Accreditation): оцінювання освітньої програми та/або освітньої діяльності вищого навчального закладу/закладу вищої освіти за цією програмою на предмет:

Аспірант (Postgraduate student): вчений, який проводить фундаментальні та (або) прикладні наукові дослідження у рамках підготовки в аспірантурі у вищому навчальному закладі/науковій установі для здобуття ступеня доктора філософії;

Атестація (Assessment/Attestation): встановлення відповідності засвоєних здобувачами вищої освіти рівня та обсягу знань, умінь, інших компетентностей вимогам стандартів вищої освіти.

Аудиторні години (Class/contact hours): години, які витрачаються здобувачем вищої освіти і викладачем на аудиторні навчальні заняття.

Бакалавр (Bachelor, first cycle degree): освітній ступінь, що здобувається на першому рівні вищої освіти, який відповідає сьомому кваліфікаційному рівню Національної рамки кваліфікацій України, та присуджується вищим навчальним закладом/закладом вищої освіти у результаті успішного виконання здобувачем вищої освіти освітньо-професійної програми.

Група забезпечення спеціальності: група педагогічних, науково-педагогічних та/або наукових працівників, для яких заклад освіти є основним місцем роботи і які відповідають за виконання освітніх програм за спеціальністю на певних рівнях вищої та фахової передвищої освіти, післядипломної освіти для осіб з вищою освітою та осіб з освітньо-кваліфікаційним рівнем молодшого спеціаліста, особисто беруть участь в освітньому процесі і відповідають кваліфікаційним вимогам, визначеним Ліцензійними умовами.

Докторант (Postdoctoral student): науковий або науково-педагогічний працівник, який проводить фундаментальні та (або) прикладні наукові дослідження у рамках підготовки в докторантурі у вищому навчальному закладі (науковій установі) для здобуття ступеня доктора наук;

Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система, ЄКТС (European Credit Transfer and Accumulation System, ECTS): система трансферу і накопичення кредитів, що використовується в Європейському просторі вищої освіти з метою надання, визнання, підтвердження кваліфікацій та освітніх компонентів і сприяє академічній мобільності здобувачів вищої освіти. Система ґрунтується на визначенні навчального навантаження здобувача вищої освіти, необхідного для досягнення визначених результатів навчання; навантаження обліковується у кредитах ЄКТС. В ЄКТС навантаженню одного навчального року за денною формою відповідають 60 кредитів.

Загальні компетентності (Generic competences): компетентності, які формуються у здобувача вищої освіти в процесі навчання за даною освітньою програмою, але мають універсальний характер і можуть бути перенесені із контексту однієї освітньої програми в іншу.

Знання (Knowledge): осмислена та засвоєна суб'єктом наукова інформація, що є основою його усвідомленої, цілеспрямованої діяльності. Знання бувають емпіричними (фактологічними) і теоретичними (концептуальними, методологічними).

Інтегральна компетентність (Integral competence): узагальнений опис кваліфікаційного рівня, який виражає основні компетентнісні характеристики рівня щодо навчання та/або професійної діяльності.

Кваліфікація (Qualification): офіційний результат оцінювання і визнання, який отримано, коли уповноважена установа встановила, що особа досягла компетентностей (результатів навчання) відповідно до стандартів вищої освіти, що засвідчується відповідним документом (ступінь, диплом, сертифікат або інше свідоцтво) про вищу освіту.

Класифікація галузей освіти та підготовки, Євростат (Classification of fields of education and training, EUROSTAT): класифікація освіти на основі системної характеристики освітніх програм, слугує інструментом збору, узагальнення та представлення статистичних даних про освіту в Європейському Союзі на основі Міжнародної стандартної класифікації освіти (МСКО) 1997.

Компетентнісний підхід (Competence-based approach): підхід до визначення результатів навчання, що базується на їх описі в термінах компетентностей. Компетентнісний підхід є ключовим методологічним інструментом реалізації цілей Болонського процесу та за своєю сутністю є студентоцентризованим.

Компетентність (Competence): динамічна комбінація знань, вмінь і практичних навичок, способів мислення, професійних, світоглядних і громадянських якостей, морально-етичних цінностей, яка визначає здатність

особи успішно здійснювати професійну та подальшу навчальну діяльність і є результатом навчання на певному рівні вищої освіти. Компетентності лежать в основі кваліфікації випускника. Компетентність як набуті реалізаційні здатності особи до ефективної діяльності не слід плутати з компетенцією як наданими особі повноваженнями.

Компетенція/компетенції (Competence, competency/competences, competencies): надані (наприклад, нормативно-правовим актом) особі (іншому суб'єкту діяльності) повноваження, коло її (його) службових й інших прав і обов'язків. Слід відрізнити поняття компетенції/компетенцій від компетентності/компетентностей як набутих реалізаційних здатностей особи.

Контроль якості (Quality control): процес оцінювання якості, який сфокусований на вимірюванні якості вищого навчального закладу/закладу вищої освіти або освітньої програми. Включає певний набір методів, процедур, інструментів, що розроблені та використовуються для визначення відповідності реальної якості встановленим стандартам. Ключовим елементом контролю якості є система доказів правильності оцінки якості.

Кредит ЄКТС (Credit ECTS): одиниця вимірювання обсягу навчального навантаження здобувача вищої освіти, яка використовується в Європейській кредитній трансферно-накопичувальній системі (ЄКТС), необхідного для досягнення визначених (очікуваних) результатів навчання. Певна кількість кредитів ЄКТС призначається всім компонентам освітньої програми та програмі в цілому. Обсяг одного кредиту ЄКТС становить 30 годин за Законом України «Про вищу освіту». Навантаження одного навчального року за денною формою навчання становить, як правило, 60 кредитів ЄКТС.

Критерії оцінювання (Assessment criteria): стосовно оцінювання виконання вимог освітніх програм – описи того, що і на якому рівні має зробити здобувач вищої освіти для демонстрації досягнення результатів навчання.

Магістр (Master, second cycle degree): освітній ступінь, що здобувається на другому рівні вищої освіти, який відповідає восьмому кваліфікаційному рівню Національної рамки кваліфікацій України, та присуджується вищим навчальним закладом/закладом вищої освіти у результаті успішного виконання здобувачем вищої освіти відповідної освітньої програми.

Міжнародна стандартна класифікація освіти (МСКО/ISCED): розроблена ЮНЕСКО як всеохопний статистичний опис національних систем освіти та методології для оцінки національних систем освіти порівняно з міжнародними рівнями. Основною одиницею класифікації МСКО є освітня програма. Крім того, МСКО класифікує програми за галузями знань, орієнтацією та призначенням програми.

Мобільність (Mobility): один із ключових принципів формування європейських просторів вищої освіти і досліджень, що передбачає різноманітні можливості для вільного переміщення студентів, викладачів, дослідників, адміністраторів у цих просторах з метою академічного і загальнокультурного

взаємозбагачення, слугує забезпеченню цілісності зазначених європейських просторів. Важливу роль у забезпеченні мобільності відіграють основні інструменти Болонського процесу – Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система, Рамка кваліфікацій Європейського простору вищої освіти, Додаток до диплома, а також європейська і національні системи забезпечення якості вищої освіти.

Навчальний план (Degree course scheme): розробляється вищим навчальним закладом на підставі освітніх компонентів, визначених освітньо-професійною (освітньо-науковою) програмою за кожною спеціальністю та визначає перелік та обсяг навчальних дисциплін у кредитах ЄКТС, послідовність вивчення дисциплін, форми проведення навчальних занять та їх обсяг, графік навчального процесу, форми поточного і підсумкового контролю. Для конкретизації планування навчального процесу на кожний навчальний рік складається робочий навчальний план, що затверджується керівником вищого навчального закладу.

Національна рамка кваліфікацій, (НРК) (National Qualifications Framework, NQF): цілісний міжнародний зрозумілий опис національної шкали кваліфікацій (у вигляді кваліфікаційних рівнів) у термінах компетентностей, через який всі кваліфікації та інші навчальні досягнення, зокрема у вищій освіті, можуть бути виражені й співвіднесені між собою в узгоджений спосіб. В Україні Національна рамка кваліфікацій затверджена постановою Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 р. № 1341.

Освітній компонент (Educational component): самодостатня і формально структурована частина освітньо-професійної програми (наприклад, курс, модуль, навчальна дисципліна, семінар, виробнича практика тощо).

Освітньо-наукова програма (Educational-academic program): розробляється проектною групою, затверджується вченою радою Університету і вводиться в дію наказом ректора для:

Освітньо-професійна програма (Educational-professional program): розробляється проектною групою випускової кафедри (міжкафедральною групою), затверджується вченою радою Університету і вводиться в дію наказом ректора для:

Освітня (освітньо-професійна, освітньо-наукова чи освітньо-творча) програма: єдиний комплекс освітніх компонентів (навчальних дисциплін, індивідуальних завдань, практик, контрольних заходів тощо), спланованих і організованих для досягнення визначених результатів навчання, які дають право на отримання визначеної освітньої або освітньої та професійної кваліфікації.

Оцінювання студентів (Assessment of individual students): формалізований процес визначення рівня опанування студентом запланованих (очікуваних) результатів навчання, що є необхідним для вдосконалення навчального процесу, підвищення ефективності викладання, розвитку студентів.

Подвійний диплом/ступінь (Double diploma/degree): документи про вищу освіту, що надаються окремо кожним з двох вищих навчальних закладів після успішного завершення здобувачем вищої освіти спільної освітньої програми на певному циклі/рівні вищої освіти, яка узгоджена між цими вищими навчальними закладами.

Придатність (здатність) до працевлаштування (Employability): наявність у випускників компетентностей (знань, умінь, інших особистісних характеристик), що необхідні для успішного працевлаштування.

Програмні компетентності (Programme competences): найбільш важливі компетентності, що визначають специфіку та включаються в Профіль програми. Очікується, що програмні компетентності однакових програм в різних університетах є подібними чи порівнюваними між собою.

Програмні результати навчання (Programme learning outcomes): узгоджений набір 15-20 тверджень, які виражають, що здобувач вищої освіти повинен знати, розуміти та бути здатним виконувати після успішного завершення освітньої програми.

Проектна група: визначена наказом керівника закладу освіти група педагогічних, науково-педагогічних та/або наукових працівників, які відповідальні за започаткування освітньої діяльності за спеціальністю на певному рівні вищої освіти, фахової передвищої освіти та у сфері післядипломної освіти для осіб з вищою освітою і відповідають кваліфікаційним вимогам, визначеним Ліцензійними умовами, тобто мають будь-які 7 здобутків, переліченими у п.30 Ліцензійних умов.

Професійне визнання (Professional recognition): стосується права власника кваліфікації на практичну діяльність і відповідний професійний статус. У межах Європейського Союзу визнання в професійних цілях визначається як правовий акт, за яким компетентний орган у приймаючій країні визнає, що кваліфікація, отримана за кордоном, прийнятна для здійснення на її території законодавчо регульованої професійної діяльності.

Профіль програми (Programme profile): документ європейського зразка, створений для представлення в усталеній формі основної інформації про освітню програму. Дозволяє точно позиціонувати освітню програму серед інших, співвіднести з тематикою наукових досліджень, чим полегшити її розуміння всіма основними зацікавленими особами/стейкхолдерами: студентами, роботодавцями, дослідниками, викладачами, агенціями забезпечення якості тощо. Визначає предметну область, до якої належить дана освітня програма, її освітній рівень та специфічні особливості даної програми, які відрізняють її від інших подібних програм. Може бути самодостатнім документом або частиною Додатку до диплома (обсягом до 2 сторінок).

Регульована професія (Regulated profession): професія, допуск до якої та/або діяльність у межах якої певним чином регулюється спеціальним законом або спеціальними адміністративними правилами.

Результати навчання (Learning outcomes): сукупність знань, умінь, навичок, інших компетентностей, набутих особою у процесі навчання за певною освітньо-професійною, освітньо-науковою програмою, які можна ідентифікувати, кількісно оцінити та виміряти. Результати навчання в сукупності із критеріями їх оцінювання визначають мінімальні вимоги до присвоєння кредитів, у той час, як виставлення оцінок ґрунтується на співставленні реальних навчальних досягнень студента із мінімальними вимогами. Реальні результати навчання відрізняються від навчальних цілей (очікуваних результатів) тим, що стосуються навчальних досягнень студента, тоді як цілі навчання є намірами викладача (запланованими результатами). Термін «результати навчання» є одним з основних термінів Болонського процесу і важливий для розуміння та порівняння розмаїття академічних ступенів (кваліфікацій) в Європі, зміни освітньої парадигми з процесної на результатну. Останнє означає перехід від підходу в побудові освітніх програм і викладанні, орієнтованого на викладача, до студентоцентрованого підходу.

Спеціалізація (Specialization): складова спеціальності, що може визначатись закладом вищої освіти та передбачає профільну спеціалізовану освітню програму вищої **або** післядипломної освіти.

Спеціальність (Speciality/Specialty/Detailed field): деталізована предметна область освіти і науки, яка гармонізована з Міжнародною стандартною класифікацією освіти і об'єднує споріднені освітні програми, що передбачають спільні вимоги до компетентностей і результатів навчання випускників.

Стандарт вищої освіти (Higher Education Standard): сукупність вимог до змісту та результатів освітньої діяльності вищих навчальних закладів/ закладів вищої освіти і наукових установ за кожним рівнем вищої освіти в межах кожної спеціальності. Стандарти вищої освіти розробляються для кожного рівня вищої освіти в межах кожної спеціальності відповідно до Національної рамки кваліфікацій і використовуються для визначення та оцінювання якості змісту та результатів освітньої діяльності вищих навчальних закладів / закладів вищої освіти (наукових установ).

Стандарти вищої освіти за кожною спеціальністю розробляє центральний орган виконавчої влади у сфері освіти і науки з урахуванням пропозицій галузевих державних органів, до сфери управління яких належать вищі навчальні заклади, і галузевих об'єднань організацій роботодавців та затверджує їх за погодженням з Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти.

Стейкхолдери (Stakeholders): зацікавлені сторони, зацікавлені особи, заінтересовані сторони, причетні сторони;

Студентоцентризований підхід (Student-centered approach/Learner-centered approach): передбачає розроблення освітніх програм, які зосереджуються на результатах навчання, ураховують особливості пріоритетів

особи, що навчається, ґрунтуються на реалістичності запланованого навчального навантаження, яке узгоджується із тривалістю освітньої програми.

Уміння (Skills): здатність застосовувати знання та розуміння для виконання завдань і розв'язання задач і проблем. Уміння поділяються на когнітивні (інтелектуально-творчі) і практичні на основі майстерності з використанням методів, матеріалів, інструкцій та інструментів.

Фахові (предметно-специфічні) компетентності (Subject specific competences): компетентності, які безпосередньо визначають специфіку (галузі знань/предметної області/спеціальності) освітньої програми та кваліфікацію випускника, забезпечують індивідуальність кожній освітній програмі. В Європейському просторі вищої освіти за проектом Тьонінг розробляються описи та переліки компетентностей, результатів навчання для галузей знань і спеціальностей.

Якість вищої освіти (Quality in Higher Education): рівень здобутих особою знань, умінь, навичок, інших компетентностей, що відображає її компетентність відповідно до стандартів вищої освіти. Якість вищої освіти є ключовим поняттям Болонського процесу. З метою її забезпечення розроблено Рамку кваліфікацій Європейського простору вищої освіти (2005 р.), Стандарти і рекомендації щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти (2005 р.), утворено Європейську асоціацію забезпечення якості вищої освіти (2004 р.) та Європейський реєстр забезпечення якості вищої освіти.

2. Класифікація та спрямованість ОП

2.1. Спрямованість ОП

В рамках однієї спеціальності Університетом можуть реалізовуватися декілька ОП за різними спеціалізаціями. Профільна спрямованість, обумовлена істотними особливостями предметної сфери програми, переліком програмних компетентностей, програмними результатами чи переліком освітніх компонентів є підставою для розробки окремої ОП.

Окрему ОП можуть спільно реалізовувати декілька факультетів /центрів Університету та/або освітніх організацій, включаючи міжнародні.

Навчання за ОП проводиться за денною та/або заочною формами. При організації різних форм навчання структура, обсяг, зміст і результати ОП за певним рівнем вищої освіти не повинні відрізнятися між собою.

2.2. Рівні, ступені та кваліфікації вищої освіти

Підготовка фахівців з вищою освітою здійснюється за відповідними освітніми чи науковими програмами на таких рівнях вищої освіти:

- початковий рівень (короткий цикл) вищої освіти;
- перший (бакалаврський) рівень;

- другий (магістерський) рівень;
- третій (освітньо-науковий/освітньо-творчий) рівень;
- науковий рівень.

Початковий рівень (короткий цикл) вищої освіти відповідає шостому рівню Національної рамки кваліфікацій і передбачає здобуття особою загальнокультурної та професійно орієнтованої підготовки, спеціальних умінь і знань, а також певного досвіду їх практичного застосування з метою виконання типових завдань, що передбачені для первинних посад у відповідній галузі професійної діяльності.

Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти відповідає сьомому рівню Національної рамки кваліфікацій і передбачає здобуття особою теоретичних знань та практичних умінь і навичок, достатніх для успішного виконання професійних обов'язків за обраною спеціальністю.

Другий (магістерський) рівень вищої освіти відповідає восьмому рівню Національної рамки кваліфікацій і передбачає здобуття особою поглиблених теоретичних та/або практичних знань, умінь, навичок за обраною спеціальністю (чи спеціалізацією), загальних засад методології наукової та/або професійної діяльності, інших компетентностей, достатніх для ефективного виконання завдань інноваційного характеру відповідного рівня професійної діяльності.

Третій (освітньо-науковий/освітньо-творчий) рівень вищої освіти відповідає дев'ятому рівню Національної рамки кваліфікацій.

Освітньо-науковий рівень вищої освіти передбачає здобуття особою теоретичних знань, умінь, навичок та інших компетентностей, достатніх для продукування нових ідей, розв'язання комплексних проблем у галузі професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності, оволодіння методологією наукової та педагогічної діяльності, а також проведення власного наукового дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення.

Освітньо-творчий рівень вищої освіти передбачає оволодіння методологією мистецької та мистецько-педагогічної діяльності, здійснення самостійного творчого мистецького проекту, здобуття практичних навичок продукування нових ідей і розв'язання теоретичних та практичних проблем у творчій мистецькій сфері.

Науковий рівень вищої освіти відповідає десятому рівню Національної рамки кваліфікацій і передбачає набуття компетентностей з розроблення і впровадження методології та методики дослідницької роботи, створення нових системоутворюючих знань та/або прогресивних технологій, розв'язання важливої наукової або прикладної проблеми, яка має загальнонаціональне або світове значення.

2.3. Класифікація ОП закладу вищої освіти

За видом освітньої діяльності ОП поділяють на:

- програми вищої освіти;
- програми післядипломної освіти.

За рівнем вищої освіти ОП поділяються на:

- програми для освітнього ступеня бакалавра;
- програми для освітнього ступеня магістра;
- програми для освітньо-наукового ступеня доктора філософії/доктора мистецтва.

За предметом ОП можуть:

- відповідати одній спеціальності;
- бути міждисциплінарними.

За належністю (місцем реалізації) ОП можуть розділятися на:

- факультетські, які реалізуються в одному підрозділі Університету;
- університетські, що реалізуються паралельно в двох і більше підрозділах Університету;
- спільні, що реалізуються Університетом спільно з іншими організаціями, у т.ч. іноземними. Вони можуть реалізовуватися на договірній основі. Особливим видом спільних програм є програми подвійних дипломів, що передбачають видачу здобувачам вищої освіти, які успішно пройшли атестацію, дипломів двох партнерів-учасників реалізації спільної ОП.

3. Обсяг ОП та тривалість навчання

3.1. Обсяг ОП

Обсяг ОП регламентується стандартами вищої освіти відповідно до рівня та спеціальності. Здобуття вищої освіти на кожному рівні вищої освіти передбачає успішне виконання особою відповідної освітньої або наукової програми, що є підставою для присудження відповідного ступеня вищої освіти:

- 1) молодший бакалавр;
- 2) бакалавр;
- 3) магістр;
- 4) доктор філософії/доктор мистецтва;
- 5) доктор наук.

Молодший бакалавр – це освітній або освітньо-професійний ступінь, що здобувається на початковому рівні (короткому циклі) вищої освіти і присуджується закладом вищої освіти у результаті успішного виконання здобувачем вищої освіти освітньої програми, обсяг якої становить 120 кредитів ЄКТС. Для здобуття освітнього ступеня молодшого бакалавра на основі фахової передвищої освіти заклад вищої освіти має право визнати та перезарахувати кредити ЄКТС, максимальний обсяг яких визначається стандартом вищої освіти.

Особа має право здобувати ступінь молодшого бакалавра за умови наявності в неї повної загальної середньої освіти.

Бакалавр – це освітній ступінь, що здобувається на першому рівні вищої освіти та присуджується закладом вищої освіти у результаті успішного виконання здобувачем вищої освіти освітньо-професійної програми, обсяг якої становить 180-240 кредитів ЄКТС. Для здобуття освітнього ступеня бакалавра на основі освітнього ступеня молодшого бакалавра або на основі фахової передвищої освіти заклад вищої освіти має право визнати та перезарахувати кредити ЄКТС, максимальний обсяг яких визначається стандартом вищої освіти.

Особа має право здобувати ступінь бакалавра за умови наявності в неї повної загальної середньої освіти.

Магістр – це освітній ступінь, що здобувається на другому рівні вищої освіти та присуджується закладом вищої освіти у результаті успішного виконання здобувачем вищої освіти відповідної освітньої програми. Ступінь магістра здобувається за освітньо-професійною або за освітньо-науковою програмою. Обсяг освітньо-професійної програми підготовки магістра становить 90-120 кредитів ЄКТС, обсяг освітньо-наукової програми – 120 кредитів ЄКТС. Освітньо-наукова програма магістра обов'язково включає дослідницьку (наукову) компоненту обсягом не менше 30 відсотків.

Особа має право здобувати ступінь магістра за умови наявності в неї ступеня бакалавра.

Доктор філософії – це освітній і водночас перший науковий ступінь, що здобувається на третьому рівні вищої освіти на основі ступеня магістра. Ступінь доктора філософії присуджується спеціалізованою вченою радою закладу вищої освіти або наукової установи в результаті успішного виконання здобувачем вищої освіти відповідної освітньо-наукової програми та публічного захисту дисертації у спеціалізованій вченій раді.

Особа має право здобувати ступінь доктора філософії під час навчання в аспірантурі. Особи, які професійно здійснюють наукову, науково-технічну або науково-педагогічну діяльність за основним місцем роботи, мають право здобувати ступінь доктора філософії поза аспірантурою, зокрема під час перебування у творчій відпустці, за умови успішного виконання відповідної освітньо-наукової програми та публічного захисту дисертації у спеціалізованій вченій раді.

Нормативний строк підготовки доктора філософії в аспірантурі становить чотири роки. Обсяг освітньої складової освітньо-наукової програми підготовки доктора філософії становить 30-60 кредитів ЄКТС.

Наукові установи можуть здійснювати підготовку докторів філософії за власною освітньо-науковою програмою згідно з отриманою ліцензією на відповідну освітню діяльність або за освітньо-науковою програмою, окремі елементи якої забезпечуються іншими науковими установами та/або закладами вищої освіти.

Доктор мистецтва – це освітньо-творчий ступінь, що здобувається на третьому рівні вищої освіти на основі ступеня магістра. Особа має право здобувати ступінь доктора мистецтва у творчій аспірантурі. Першим етапом здобуття ступеня доктора мистецтва може бути асистентура-стажування, яка є формою підготовки мистецьких виконавських кадрів вищої кваліфікації. Порядок здобуття освітньо-творчого ступеня доктора мистецтва та навчання в асистентурі-стажуванні затверджується Кабінетом Міністрів України за поданням центрального органу виконавчої влади у сфері культури за погодженням з центральним органом виконавчої влади у сфері освіти і науки.

Ступінь доктора мистецтва присуджується спеціалізованою радою з присудження ступеня доктора мистецтва закладу вищої освіти мистецького спрямування за результатом успішного виконання здобувачем вищої освіти відповідної освітньо-творчої програми та публічного захисту творчого мистецького проекту в порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України.

Нормативний строк підготовки доктора мистецтва у творчій аспірантурі становить три роки. Обсяг освітньої складової освітньо-творчої програми підготовки доктора мистецтва становить 30-60 кредитів ЄКТС.

Доктор наук – це другий науковий ступінь, що здобувається особою на науковому рівні вищої освіти на основі ступеня доктора філософії і передбачає набуття найвищих компетентностей у галузі розроблення і впровадження методології дослідницької роботи, проведення оригінальних досліджень, отримання наукових результатів, які забезпечують розв'язання важливої теоретичної або прикладної проблеми, мають загальнонаціональне або світове значення та опубліковані в наукових виданнях.

Ступінь доктора наук присуджується спеціалізованою вченою радою закладу вищої освіти чи наукової установи за результатами публічного захисту наукових досягнень у вигляді дисертації або опублікованої монографії, або за сукупністю статей, опублікованих у вітчизняних і міжнародних рецензованих фахових виданнях, перелік яких затверджується центральним органом виконавчої влади у сфері освіти і науки.

Обсяг освітньої програми підготовки в Університеті складає:

- бакалавра на основі повної загальної середньої освіти – 240 кредитів ЄКТС;
- бакалавра на основі ОКР молодшого спеціаліста – 180 кредитів ЄКТС;
- магістра за освітньо-професійною програмою підготовки – 90 кредитів ЄКТС;
- магістра за освітньо-науковою програмою підготовки – 120 кредитів ЄКТС (дослідницька компонента – не менше 30 %);
- доктора філософії за освітньо-науковою програмою та публічного захисту дисертації у спеціалізованій вченій раді становить 60 кредитів ЄКТС.

3.2. Тривалість навчання за ОП та обсяг одного кредиту ЄКТС

Тривалість навчання за освітніми програмами підготовки складає:

- *бакалаврів*: за денною формою навчання – 3 роки 10 місяців, за скороченою програмою – 2 роки 10 місяців; за заочною формою навчання – може перевищувати термін навчання за денною формою не більш як на 25 %;

- *магістрів*: за денною формою навчання за освітньо-професійною програмою – 1 рік 6 місяців, за освітньо-науковою програмою – 2 роки; за заочною формою навчання – може перевищувати термін навчання за денною формою не більш як на 25 %.

- *докторів філософії*: нормативний строк підготовки доктора філософії в аспірантурі становить 4 роки.

Обсяг одного кредиту ЄКТС становить 30 годин, навантаження одного навчального року за денною формою навчання – 60 кредитів ЄКТС.

4. Порядок розроблення ОП

4.1. Розроблення ОП

Нова ОП розробляється на основі стандартів освітньої діяльності та стандартів вищої освіти з урахуванням вимог професійних стандартів у відповідній професійній області.

Розробка нової ОП влучає наступні етапи:

- I етап – формування проектної групи та призначення гаранта ОП;
- II етап – аналіз проектної групи та оцінювання наявних ресурсів;
- III етап – визначення профілю, освітнього змісту ОП та розроблення навчального плану;
- IV етап – оформлення змісту ОП;
- V етап – розроблення навчального плану.

4.2. Формування проектної групи та призначення гаранта ОП

Нова ОП розробляється за ініціативою керівника Університету, факультету та/або ініціативної групи з числа науково-педагогічних працівників. Розробці нової ОП передуює порівняльний аналіз її ініціаторів аналогічних спрямувань, що діють в провідних зарубіжних і вітчизняних ЗВО – їх тривалості, переліку навчальних дисциплін, рівня викладання тощо.

Факультети формують проектні групи окремо за кожною ОП на період її розроблення, моніторингу, перегляду, проведення процедур зовнішнього оцінювання (ліцензування, акредитація), само оцінювання або інших необхідних процедур.

Склад проектної групи затверджується наказом ректора Університету за поданням від декана відповідного факультету, при цьому має бути дотримана ліцензійна умова щодо наявності у складі проектної групи:

- проектна група повинна складатися з науково-педагогічних або наукових працівників, які працюють у закладі освіти за основним місцем роботи та мають кваліфікацію відповідно до спеціальності і не входять (входили) до жодної проектної групи іншого закладу вищої освіти в поточному семестрі. Одна й та ж особа може бути членом декількох проектних груп в межах даного закладу вищої освіти. Окрім того, рекомендується до складу проектних груп включати завідуючих випускових кафедр, з метою узгодження підходів щодо розроблення ОП;

- керівником проектної групи (гарантом ОП) призначається один з її членів, який має науковий ступінь і стаж науково-педагогічної та/або наукової роботи: для освітніх ступенів вищої освіти бакалавра – не менше 5 років; для ступеня магістра та освітньо-наукового ступеня доктора філософії – не менше 10 років. Керівник проектної групи (гарант ОП) не може в поточному навчальному році одночасно керувати іншими проектними групами, за винятком керівництва проектними групами за різними рівнями вищої освіти в межах однієї спеціальності в даному закладі вищої освіти.

Залежно від рівня вищої освіти до складу проектної групи спеціальності встановлюються додаткові вимоги:

- для першого рівня вищої освіти (бакалаврського) у складі проектної групи повинні бути не менше трьох осіб, які мають науковий ступінь та/або вчене звання;

- для другого рівня вищої освіти (магістерського) у складі проектної групи повинні бути не менше трьох осіб, які мають науковий ступінь та вчене звання, з них один доктор наук та/або професор;

- для третього рівня вищої освіти (доктора філософії) у складі проектної групи повинні бути не менше трьох осіб, які мають науковий ступінь та вчене звання, з них не менше двох докторів наук та/або професорів.

Дострокове припинення роботи й призначення нового гаранта ОП і членів проектної групи здійснюється на підставі наказу ректора Університету відповідно до рішення ректорату.

У разі підготовки іноземних громадян та осіб без громадянства, один із членів проектної групи повинен володіти англійською мовою на рівні B2 за Загальноєвропейськими рекомендаціями з мовної освіти або кваліфікаційними документами (диплом про вищу освіту, науковий ступінь), що пов'язані з використанням зазначеної мови.

Завдання проектної групи:

- обирають вид ОП;
- встановлюють актуальність ОП;
- формулюють профіль ОП;
- визначають форми навчання та організацію освітнього процесу;
- визначають освітні компоненти;
- забезпечують узгодження основних елементів ОП, а саме компетентностей; результатів навчання; структури навчального плану;

варіативних компонент; критеріїв оцінювання рівня досягнення результатів навчання з ключовими стейкхолдерами;

- розробляють навчальний план на інші нормативні документи, що організаційно супроводжують процес підготовки здобувачів вищої освіти за відповідною ОП з врахуванням рекомендацій навчального, навчально-методичного відділів та вимог навчально-методичної ради Університету;

- дають завдання випусковим та іншим кафедрам Університету на розроблення навчально-методичного забезпечення ОП;

- аналізують відповідності ОП Ліцензійним умовам провадження освітньої діяльності, зокрема кадрового забезпечення, матеріально-технічного, навчально-методичного та інформаційного забезпечення (підручниками, навчальними посібниками, довідковою та іншою літературою, фаховими періодичними виданнями, в тому числі електронними);

- узагальнюють пропозиції та сформулювати рекомендації з вдосконалення існуючої ОП;

- виконують моніторинг та періодичний перегляд ОП;

- забезпечують, спільно з навчальним, навчально-методичним відділами Університету та приймальною комісією, внесення відомості щодо ОП та навчальних планів на сайт Університету та до ЄДЕБО;

- здійснюють контроль за реалізацією ОП науково-педагогічними працівниками та кафедрами Університету.

За запитом проектної групи відповідні служби Університету зобов'язані надати у визначений гарантом ОП строк відомості, необхідні для розроблення ОП.

Координацію діяльності усіх проектних груп Університету здійснює проректор з навчальної і виховної роботи.

4.3. Аналіз актуальності ОП та оцінювання достатності наявних ресурсів

Проектна група, виходячи з прогнозованого змісту ОП, з урахуванням Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності, за результатами консультацій з профільними службами Університету здійснює в довільній формі попередню загальну оцінку достатності наявних ресурсів (кадрових, матеріально-технічних, організаційних тощо) для її реалізації та потреби залучення зовнішніх ресурсів.

4.4. Визначення профілю, освітнього змісту ОП та розроблення навчального плану

Профіль програми складається проектною групою як короткий документ, створений для представлення загальної інформації про ОП. Визначення профілю полягає у визначенні мети ОП, загальних та фахових програмних компетентностей, яких має бути досягнуто в результаті навчання, кінцевих (програмних) результатів навчання з урахуванням положень Національної рамки кваліфікацій, вимог стандартів вищої освіти та встановлення необхідного обсягу ОП у кредитах ЄКТС.

Він розробляється для полегшення розуміння ОП зацікавленими сторонами: випускниками на навчання, здобувачами вищої освіти, роботодавцями, науковцями, викладачами, випускниками закладів вищої освіти, професіоналами, керівниками закладів вищої освіти, агенціям забезпечення якості, органами ліцензування і акредитації тощо.

Профіль ОП в цілому складається з таких елементів:

1. Загальна характеристика:

- повна назва закладу вищої освіти та його структурного підрозділу;
- ступінь вищої освіти та назва кваліфікації мовою оригіналу;
- офіційна назва ОП;
- тип диплома та обсяг ОП;
- наявність акредитації;
- цикл/рівень;
- передумови;
- мова(и) викладання;
- термін дії ОП;
- інтернет-адреса постійного розміщення опису ОП.

2. Мета ОП.

3. Характеристика ОП:

- предметна область (галузь знань, спеціальність, спеціалізація (при наявності));
- орієнтація ОП;
- основний фокус ОП та спеціалізації;
- особливості програми.

4. Придатність випускників до працевлаштування та подальшого навчання:

- придатність до працевлаштування;
- подальше навчання.

5. Викладання та оцінювання:

- викладання та навчання;
- оцінювання.

6. Програмні компетентності:

- інтегральна компетентність;

- загальні компетентності (ЗК);
- фахові компетентності спеціальності (ФК).

7. Програмні результати навчання.

8. Ресурсне забезпечення реалізації програми:

- кадрове забезпечення;
- матеріально-технічне забезпечення;
- інформаційне та навчально-методичне забезпечення.

9. Академічна мобільність:

- національна кредитна мобільність;
- міжнародна кредитна мобільність;
- навчання іноземних здобувачів вищої освіти.

Визначення змісту освітньої програми охоплює такі етапи:

1) складання переліку освітніх компонентів ОП:

- вирішення питання щодо використання модульної системи в освітньої програми;

- визначення компетентностей та формулювання результатів навчання для кожного модуля; визначення підходів до викладання, навчання та оцінювання; перевірка охоплення ключових загальних та предметно-спеціалізованих компетентностей.

2) обрання освітніх технологій і розроблення навчального плану;

3) розроблення програм навчальних дисциплін.

На підставі програмних компетентностей та програмних результатів навчання проектна група:

- визначає загальний бюджет часу – обсяг кредитів ЄКТС, необхідних для досягнення зазначених результатів, який необхідно розподілити;

- здійснює структурування результатів навчання (модулів або навчальних дисциплін, інших складових навчального курсу, практик, дослідницьких проектів, лабораторних робіт та інших відповідних навчальних заходів) та розподіляє кредити ЄКТС, необхідні для досягнення зазначених результатів.

При призначенні кредитів ЄКТС освітнім компонентам ОП слід віддавати перевагу стандартизованому підходу, коли обсяг кожного компонента є стандартним або кратним (модуль) на відміну від індивідуального підходу, коли обсяг кредитів ЄКТС для освітнього компоненту є довільним і залежить від переліку та складності результатів навчання, опису прогнозованої навчальної діяльності, оцінки навантаження, обговорення викладацьким складом.

Виходячи з програмних компетентностей та програмних результатів навчання, проектна група має сформулювати результати навчання, які повинні бути досягнуті в межах кожного модуля (освітнього компонента).

Проектна група має погодити спосіб найкращого розвитку та оцінювання компетентностей і досягнення бажаних результатів навчання, а також передбачити різноманітні підходи до навчання, викладання та оцінювання.

Проектна група має перевірити розвиток ключових загальних і спеціальних компетентностей, а також перевірити, чи всі програмні ключові загальні та спеціальні компетентності охоплюються модулями/одинацями освітньої програми.

Проектні групи мають провести тест щодо узгодження результатів навчання та програмних компетентностей:

- узгодження програмних результатів навчання з Національною рамкою кваліфікацій України (НРК України), Європейською рамкою кваліфікацій для навчання впродовж життя (EQF LLL) та Рамкою кваліфікацій Європейського простору вищої освіти (FQ-EHEA);

- узгодження програмних результатів навчання зі стандартами вищої освіти;

- узгодження результатів вивчення модуля (навчальної дисципліни) з програмними результатами навчання (Матриця відповідності програмних результатів навчання освітнім компонентам освітньої програми);

- узгодження модульних (дисциплінарних) результатів навчання з програмними компетентностями (Матриця відповідності програмних компетентностей освітнім компонентам освітньої програми);

- узгодження методів викладання з відповідними результатами навчання для досягнення бажаних результатів навчання;

- узгодження методів оцінювання відповідно з модульними (дисциплінарними) та програмними результатами навчання.

Програми навчальних дисциплін за завданнями проектних груп розробляються на кафедрах факультетів згідно з вимогами розроблених освітніх програм.

Органи студентського самоврядування можуть надавати пропозиції та зауваження щодо змісту програм навчальних дисциплін.

Програма навчальної дисципліни розробляється на термін дії навчального плану, за необхідності до неї можуть вноситись зміни. З метою забезпечення цілісності освітнього матеріалу, забезпечення професійної спрямованості змісту навчання, попередження дублювання, врахування міждисциплінарних зв'язків програми навчальних дисциплін розглядаються навчально-методичною радою Університету.

На підставі робочої програми навчальної дисципліни на поточний навчальний рік на кафедрах розробляються навчально-методичного забезпечення.

4.5. Оформлення змісту ОП

4.5.1. Структура ОП.

До загальної структури ОП входять (додаток 1):

- титульна сторінка із вказаним номером і датою протоколу засідання Вченої ради Університету щодо затвердження ОП;

- лист погодження;
- передмова, з переліком розробників⁴
- інформація про врахування пропозицій зацікавлених сторін;
- профіль ОП;
- перелік компонент ОП та їх логічна послідовність у вигляді структурно-логічної схеми;
- форми атестації здобувачів вищої освіти;
- матриця відповідності програмних компонентностей освіти компонентам ОП;
- матриця забезпечення програмних результатів навчання відповідним компонентам ОП.

При оформленні *титальної сторінки ОП*:

- зазначається назва освітньо-(професійної/наукової) програми, рівень вищої освіти;
- шифр та назва галузі знань, код і найменування спеціальності відповідно до Постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження переліку галузей знань спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти» від 29.04 2015 р. №266 (зі змінами та доповненнями від 11.02.2017, згідно постанови КМУ від 01.02.2017. №53); повна назва кваліфікації (формується з назви ступеня вищої освіти, спеціальності та спеціалізації (при наявності));

При заповненні *листа погодження ОП* слід враховувати, що:

- при заповненні даних про кафедру, вчену раду факультету зазначається повна назва кафедри, факультету;
- у випадку, коли ОП висувається від кількох кафедр одного факультету, необхідним є розгляд на засіданнях всіх кафедр, які беруть участь у формуванні;

При заповненні *передмови ОП* наводяться вихідні дані:

- про стандарт вищої освіти, на основі якого розроблено ОП
- за відсутності затверджених у встановленому порядку стандартів вищої освіти визначається відповідність ОП тимчасовому стандарту вищої освіти Університету;
- про керівника проектної групи (гаранта ОП) та членів проектної групи (не менше двох осіб), інших осіб, які були розробниками ОП із зазначенням даних про науковий ступінь, вчене звання, посади та назви підрозділів за основним місцем роботи;
- про зовнішніх рецензентів ОП (не менше двох осіб, що є провідними фахівцями в академічному та/або фаховому середовищі предметної області програми). Вказуються автори рецензій-відгуків (назви організацій, які надали рецензії-відгуки). Рецензія-відгук є обов'язковим додатком до програми.

4.5.2. Зміст та вимоги до елементів профілю ОП.

1. Загальна характеристика

Повна назва закладу вищої освіти та його структурного підрозділу (зазначається без скорочень), у якому (яких) здійснюється навчання за ОП (додаток 1).

Вказується **ступінь вищої освіти та назва кваліфікацій мовою оригіналу**, які присуджуються на основі успішного завершення даної ОП. Якщо за результатами успішного виконання ОН Університет має право присвоювати професійну(і) кваліфікацію(ї), то подається її назва (перелік назв) та вказується процедури їх присвоєння.

Приклад:

- 1) *Магістр, магістр з будівництва та цивільної інженерії;*
- 2) *Бакалавр, бакалавр з геодезії*

Офіційна назва ОП зазначається без скорочень.

Приклад:

- 1) *Освітньо-наукова програма «Автомобільні дороги, вулиці та дороги населених пунктів»*
- 2) *Освітньо-професійна програма «Оцінка землі та нерухомого майна»*

Тип диплома та обсяг ОП. Тип диплома – одиничний, подвійний, спільний.

У разі, якщо ОП реалізується тільки в Університеті, то зазначається, що тип диплома є одиничним. Якщо ОП реалізується спільно із закладами – партнерами, зазначається: диплом є спільним чи подвійним.

Обсяг вказується в кредитах ЄКТС та роках.

Приклад:

- 1) *Диплом магістра, одиничний, 90 кредитів ЄКТС, термін навчання – 1 рік 5 місяців*
- 2) *Диплом бакалавра, одиничний, 240 кредитів ЄКТС, термін навчання – 4 роки.*

Наявність акредитації. Подається інформація про акредитацію спеціальності, в рамках якої розробляється ОП, у т.ч. іноземну чи міжнародну. Вказується: назва організації, яка надала акредитацію даній програмі, країна, де ця організація розташована; період акредитації.

Приклад:

Акредитаційна комісія України. Сертифікат – НД № 1234567 від 17.07.2017 р. Термін дії – 01.08.2027 р.

Необхідно зазначити **цикл/івні ОП** відповідно до Закону України «Про вищу освіту» та у трьох рамках кваліфікацій: Національній рамці кваліфікацій України (НРК України), Європейській рамці кваліфікацій для навчання впродовж життя (EQF LLL) та Рамці кваліфікацій Європейського простору вищої освіти (FQ-EHEA).

Приклад:

1) бакалаврська програма НРК України – 7 рівень, FQ-EHEA – перший цикл, EQF LLL – 6 рівень;

2) магістерська програма: НРК України – 8 рівень, FQ-EHEA – другий цикл, EQF LLL – 7 рівень;

3) програма доктора філософії: НРК України – 9 рівень, FQ-EHEA – третій цикл, EQF LLL – 8 рівень.

Передумови. Вимоги щодо попередньої освіти. За необхідності вказується, що може обмежувати перехід на дану ОП.

Приклад:

1) Наявність повної загальної освіти;

2) Наявність ступеня бакалавра;

3) Наявність ступеня магістра або освітньо-кваліфікаційного рівня «Спеціаліст».

Мова(и) викладання

Приклад:

1) українська мова;

2) українська та англійська мови;

3) українська мова. Окремі дисципліни викладаються англійською мовою.

Термін дії ОП не може перевищувати період акредитації. Термін дії ОП вказується до її наступного планового оновлення.

Інтернет-адреса постійного розміщення опису ОП – вказується адреса сторінки ОП на сайті Університету.

Приклад:

<http://www.ntu.edu.ua/osvitni-programi/>

2. Мета ОП – визначення профілю полягає у визначенні мети ОП (до двох речень), загальних та фахових програмних компетентностей, які повинні бути досягнуті в результаті навчання, кінцевих (програмних результатів навчання з урахуванням положень НКР України, вимог стандартів вищої освіти та встановлення необхідного обсягу у кредитах ЄКТС (додаток 1)).

Приклад:

1) для ОП підготовки бакалаврів – підготовка висококваліфікованих фахівців з геодезії та землеустрою, які володіють інноваційним способом мислення, відповідними компетентностями, необхідними для ефективного виконання професійних завдань та обов'язків прикладного характеру в галузі геодезії та землеустрою, здатності до виробничої і наукової діяльності;

2) для ОП підготовки магістрів – підготувати висококваліфікованих фахівців до практичної, управлінської та науково-дослідної діяльності у сфері гідротехнічного будівництва водної інженерії та водних технологій;

3) для ОП підготовки магістрів – формування особистості фахівця, здатного вирішувати складні нестандартні задачі і проблеми інноваційного та дослідницького характеру в галузі будівництва та цивільної інженерії. Здобуття поглиблення теоретичних та практичних знань, умінь, навичок за спеціалізацією «Автомобільні дороги, вулиці та дороги населених пунктів»,

загальних засад методології наукової та професійної діяльності, іншим компетентностей, достатніх для ефективного виконання завдань інноваційного характеру відповідного рівня професійної діяльності.

3. Характеристика ОП

Предметна область (галузь знань, спеціальність, спеціалізація (за наявності)) – вказується конкретна предметна область програми.

Приклад:

Галузь знань 19 Архітектура та будівництво. Спеціальність 194 «Гідротехнічне будівництво, водна інженерія та водні технології». Освітня програма Гідротехнічне будівництво.

Орієнтація ОП:

- для бакалавра і магістра – освітньо-професійна;
- для магістра і доктора філософії – освітньо-наукова.

Відповідно до Міжнародної стандартної класифікації освіти (МСКО) освітньо-професійна та освітньо-наукова програма може мати академічну або прикладну орієнтацію.

Доцільно коротко охарактеризувати наукову орієнтацію та професійні (спеціалізовані) акценти.

Приклад:

1) Освітньо-професійна для бакалавра; основна орієнтованість програми – практична професійна діяльність; спрямованість програми – прикладна, практична;

2) Освітньо-професійна програма для магістра; основна орієнтованість програми – практична професійна діяльність; спрямованість програми – прикладна, програма орієнтує на актуальну спеціальність, а рамках якої можлива подальша професійна та наукова кар'єра: вишукування, проектування, будівництва, експлуатації, ремонтів, діагностики та реконструкції автомобільних доріг, вулиць та доріг населених пунктів.

Основний фокус ОП та спеціалізації:

- загальна / спеціальна освіта в галузі / предметній області / спеціальності;
- ключові слова.

Приклад:

Спеціальна освіта та професійна підготовка в області дорожнього будівництва з можливістю набуття необхідних навичок для наукової кар'єри.

Ключові слова: проектування, будівництво, автомобільні дороги, вулиці та дороги населених пунктів, штучні споруди, дорожні конструкції

Особливості програми

Приклад:

Обов'язків семестр міжнародної мобільності; реалізується англійською мовою: вимагає спеціальної практики тощо.

Також можуть вказуватися узгодженість ОП із програмами інших країн, експериментальний характер ОП та інші особливості, які надає Закон України «Про вищу освіту» в контексті академічної автономії.

4. Придатність випускників до працевлаштування та подальшого навчання

Придатність до працевлаштування

Зазначаються професії, професійні назви робіт (згідно чинною редакцією Національного класифікатора України (Класифікатор професій ДК 003:2010), та фахову підготовку з яких може спрямована програма у врахуванням освітнього ступеня. У разі наявності висвітлюються можливості професійної сертифікації.

Приклад:

1) Бакалавр - Випускники, які здобудуть ступінь бакалавра за спеціальністю «Геодезія та землеустрій» за спеціалізацією «Геодезія» рекомендовані до присвоєння професійної кваліфікації «геодезист» та можуть обіймати первинні посади згідно з чинною редакцією Національного класифікатора України (Класифікатор професій ДК 003:2010): 2148.2 – геодезист (без категорії); 3131 – аерогеодезист; 2148.2 – картограф (без категорії); 2148.2 – топограф (без категорії); 3118 – технік-топограф; провідний інженер з об'єктивного контролю; інженер з впровадження нової техніки та технології; інженер з якості; інженер-дослідник; керівник виробничого підрозділу; керівник функціонального підрозділу; викладач вищого навчального закладу.

Подальше навчання.

Вказуються можливості для продовження навчання на наступному рівні.

Приклад:

Для магістра – програма доктора філософії: НРК України – 9 рівень, FQ-ЕНЕА – третій цикл, EQF LLL – 8 рівень.

5. Викладання та оцінювання

Викладання та навчання

Коротко (до 3-х рядків) описуються основні підходи, методи та технології, які використовуються в ОП.

Приклад:

Основний підхід: проблемно-орієнтоване студентоцентроване навчання з елементами самонавчання. Методи викладання: лекції, практичні та лабораторні заняття, консультації, наукові семінари, демонстраційні класи, стажування/практика, елементи дистанційного (он-лайн, електронного) навчання.

Оцінювання

Вказуються основні стратегії та методи оцінювання.

Приклад:

Методи оцінювання (екзамени, тести, практика, контрольні, курсові та дипломні роботи, есе, презентації тощо). Формативні (вхідне тестування та поточний контроль): тестування знань або умінь; усні презентації; звіти про лабораторні роботи; аналіз текстів або даних; звіти про практику; письмові есе або звіти (можуть бути частини дипломної роботи: огляд літератури; критичний аналіз публікацій тощо). Сумативні (підсумковий контроль):

екзамен (письмовий з подальшим усним опитуванням); залік (за результатами формативного контролю).

6. Програмні компетентності

При формулюванні програмних компетентностей та результатів навчання слід забезпечити активну роль представників ринку праці в процесі формування компетентнісного опису моделі майбутнього фахівця.

При формулюванні програмних компетентностей та результатів навчання слід забезпечити активну роль представників ринку праці в процесі формування компетентнісного опису моделі майбутнього фахівця. Програмні компетентності (описані за видами: інтегральні, загальні, спеціальні) – загалом від 10 до 15 найважливіших компетентностей, визначають специфіку ОП. Компетентності випускника відображають погляд роботодавця (замовника) на освітню та професійну підготовку потенційного працівника.

Основою для формулювання програмних компетентностей ОП є перелік компетентностей стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю. Цей перелік може бути доповнений декількома (не більше 2-3) компетентностями, що визначаються специфікою потреб регіонального або секторального ринку праці (цільовий запит роботодавців).

Інтегральні та загальні компетентності визначені Національною рамкою кваліфікацій і описані за кваліфікаційними рівнями (6 – бакалаврський, 7 – магістерський).

Загальні компетентності бажано обирати з переліку проекту Tuning.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності, як правило, поділяють на три види (в предметній області): – знання й розуміння, – когнітивні уміння та навички, – практичні навички.

Передбачається, що в стандарті вищої освіти буде визначено 15-18 фахових(спеціальних) компетентностей.

7. Програмні результати навчання

Програмні результати навчання – узгоджений набір 15-25 тверджень, які зазначають, що здобувач вищої освіти має знати, розуміти та бути здатним виконувати після успішного завершення навчання за ОП.

При формулюванні програмних результатів навчання рекомендується враховувати міжнародні зразки (формулювання), наприклад, розроблені в проекті Tuning.

Набір програмних результатів навчання є однаковим для всіх здобувачів вищої освіти за ОП певного рівня. Перелік програмних результатів навчання має корелюватися з визначеним переліком загальних і спеціальних (фахових, предметних) компетентностей.

Для окремих ОП, особливо у випадку регульованих професій, поділ компетентностей на види не застосовується. Тоді це слід відзначити в описі ОП.

Результати навчання мають відповідати таким критеріям:

- корисність – мають сприйматися як такі, що відповідають рівню вищої освіти та вимогам/очікуванням громадянського суспільства та держави, релевантність відповідним програмним компетентностям;

- конкретність – забезпечувати достатній рівень деталізації, бути чіткими і однозначними, написаними зрозумілою мовою, дозволяючи чітко окреслити зміст вимог до здобувача вищої освіти;

- стандартизованість – визначати стандартні вимоги, яким повинен відповідати здобувач вищої освіти;

- відповідність – відповідати кваліфікаційним вимогам, бути взаємозв'язаними із освітніми рівнями та кваліфікаційними рівнями Національної рамки кваліфікацій (далі – НРК);

- об'єктивність – сформульованими нейтрально, уникаючи зайвої амбітності та суб'єктивності;

- досяжність – реалістичними, з погляду часу та ресурсів, необхідних для їх досягнення;

- діагностичність – повинні мати об'єктивні ознаки їх досягнення чи недосягнення та визначати вимоги до присудження кредитів ЄКТС;

- вимірюваність – має існувати спосіб та шкала для вимірювання ступеня досягнення результату прямими або непрямими методами.

Порядок формулювання результатів навчання:

- визначити, якій сфері (спеціальній чи загальній, предметній області, особливості навички тощо) та кваліфікаційному рівню НРК має відповідати результат навчання;

- зазначити тип результату навчання (знання, навички, здатності, інші компетентності);

- визначити активне дієслово відповідного рівня;

- зазначити предмет вивчення або предмет дії (іменник, що слідує за дієсловом);

- за необхідності навести умови/обмеження, за яких слід демонструвати результат навчання;

- перевірити результат навчання відповідності вище зазначеним критеріям та визначити засіб оцінювання його досягнення.

При розробленні програмних результатів навчання варто врахувати, що:

- результати навчання характеризують те, що здобувач вищої освіти повинен продемонструвати після успішного завершення освітньої програми (демонстрація знань, умінь, здатності виконувати тощо);

- повний набір програмних результатів навчання виражає характерні особливості ОП; якщо серед них є результати, характерні також і для інших ОП, їх доцільно виділити окремо.

Формулюванню програмних результатів супроводжує вироблення чітких критеріїв оцінювання сформульованого результату.

Кореляція результатів навчання програмним компетентностям перевіряється за допомогою матриці відповідності програмних компетентностей програмним результатам навчання за ОП.

8. Ресурсне забезпечення реалізації ОП

При описі ресурсного забезпечення реалізації ОП слід вказувати специфічні характеристики забезпечення навчального процесу, а саме:

- **кадрове забезпечення:** вказуються специфічні характеристики кадрового забезпечення включаючи можливу участь закордонних та фахівців та фахівців із практичним досвідом роботи за спеціальністю, за якою реалізується ОП.

Приклад:

95% науково-педагогічних працівників задіяних до викладання професійно-орієнтованих дисциплін зі спеціальності «Геодезія та землеустрій» за спеціалізацією «Геодезія» мають наукові ступені та вчені звання, з досвідом дослідницької роботи за фахом 60%. До викладання професійно-орієнтованих дисциплін також залучені практики – провідні фахівці в галузі «Геодезії та землеустрою» з досвідом практичної діяльності понад 10 років.

- **матеріально-технічне забезпечення:** вказуються специфічні характеристики матеріально-технічного забезпечення – коротка характеристика використання в освітньому процесі матеріальної бази та технічних ресурсів, необхідних для успішної реалізації ОП, з урахуванням її мети та специфічних особливостей.

- **інформаційне та навчально-методичне забезпечення:** вказуються специфічні характеристики інформаційного та навчально-методичного забезпечення.

9. Академічна мобільність

- **національна кредитна мобільність:** вказуються укладені угоди про академічну мобільність. Про подвійне дипломування тощо.

- **міжнародна кредитна мобільність:** вказуються укладені угоди про міжнародну академічну мобільність (Еразмус+ K1), про подвійне дипломування, про тривалі міжнародні проекти, які передбачають включення навчання студентів тощо.

- **навчання іноземних здобувачів вищої освіти:** вказуються умови та особливості ОП в контексті навчання іноземних громадян та осіб без громадянства.

4.5.3. Визначення переліку компонент ОП та їх логічна послідовність

Перелік компонент ОП – відображає розподіл ОП на окремі освітні компоненти та логічну послідовність їх вивчення, назви освітніх компонент, практик, курсових і кваліфікаційних робіт та їх обсяг у кредитах ЕКТС з розподілом за навчальними семестрами. Дані наводяться у табличній формі. Необхідно вказати всі, як обов'язкові так і вибіркові, компоненти ОП

(навчальні дисципліни, курсові роботи (проекти), практики, кваліфікаційна робота), заплановані на них кредити та форми підсумкового контролю.

Визначення кількості кредитів ЄКТС для освітнього компонента здійснюється шляхом оцінки навантаження, необхідного для досягнення результатів навчання.

Мінімальна кількість кредитів ЄКТС для освітнього компоненту складає 3 кредити ЄКТС. Кількість освітніх компонентів на навчальний рік – не більше 16. Проектним групам слід запобігати надмірній фрагментації освітніх компонентів.

4.5.4. Структурно-логічна схема

Короткий опис логічної послідовності вивчення компонент ОП. Приклад представлення наведений у додатку 1.

4.5.5. Форма атестації здобувачів вищої освіти

Подається інформація про види (форми) підсумкової атестації та документи, які отримує випускник на основі її успішного проходження.

Приклад:

Атестація випускників освітньо-професійної програми «Геодезія» спеціальності 193 «Геодезія та землеустрій» проводиться у формі захисту кваліфікаційної дипломної роботи та завершується видачею документу встановленого зразка про присудження йому ступеня бакалавра із присвоєнням кваліфікації: Бакалавр з геодезії та землеустрою.

Атестація здійснюється відкрито і публічно.

4.5.6. Матриця відповідності програмних компетентностей компонентам ОП

Матриця відповідності програмних компетентностей компонентам ОП є відображенням структурно-логічних зв'язків між змістом ОП (переліком освітніх компонентів) і запланованими компетентностями.

При заповненні розділу 4 додатка 1 «Матриця відповідності програмних компетентностей компонентам освітньої програми» наводяться таблиця, що містить відповідність програмних компетентностей (загальних та фахових), визначених за ОП, її компонентам. У заголовках рядків таблиці розташовано перелік загальних та фахових компетентностей, а в заголовках колонок – освітні компоненти ОП. Слід врахувати те, що одна й та сама компетентність часто вбудована в різні освітні компоненти ОП.

4.5.7. Матриця забезпечення програмних результатів навчання відповідними компонентами ОП

Матриця відповідності програмних компетентностей компонентам ОП є відображенням структурно-логічних зв'язків між змістом ОП і запланованими програмними результатами.

У розділі 5 ОП «Матриця забезпечення програмних результатів навчання відповідними компонентами освітньої програми» наводиться таблиця, що відображає якими освітніми компонентами ОП забезпечується досягнення програмних результатів навчання. У заголовках рядків таблиці розташовано перелік програмних результатів навчання, а в заголовках колонок – освітні компоненти ОП. На перетині наводяться позначки, які означають, що певні програмні результати забезпечуються компонентом ОП поточного рядка.

4.6. Розроблення навчального плану

На підставі освітньо-професійної (освітньо-наукової) програми в Університеті проектною групою розробляється проект навчального плану, який містить відомості про галузь знань, спеціальність і спеціалізацію (за наявності), освітній або освітньо-науковий рівень, кваліфікацію, нормативний термін навчання, графік освітнього процесу, розділи теоретичної, практичної підготовки, блок обов'язкових навчальних дисциплін (навчальні курси, практики із вказаними кредитами ЄКТС і навчальними годинами), дані про кількість і форми семестрового контролю, атестації в екзаменаційній комісії, загальний бюджет навчального часу за весь нормативний термін навчання та його поділ на аудиторний навчальний час та час, відведений на самостійну роботу, а також поділ бюджету аудиторного навчального часу за окремими формами занять з кожної навчальної дисципліни та за весь термін навчання загалом.

Навчальний план розробляється на весь нормативний термін навчання робочими групами, до складу яких входять декан факультету або його заступник (директор центру або його заступник), завідувачі та провідні фахівці випускових кафедр. Розроблений навчальний план розглядається на засіданні випускової кафедри, вченій раді факультету (центру), навчально-методичній раді та затверджується ректором Університету.

Для конкретизації планування навчального процесу на кожний навчальний рік складається робочий навчальний план, який схвалюється вченою радою Університету та затверджується ректором Університету.

Навчальний план за заочною формою навчання містить перелік дисциплін, аналогічний навчальному плану за денною формою навчання, але має меншу тривалість аудиторних занять за рахунок збільшення кількості самостійної роботи. Перелік дисциплін (за винятком дисципліни «Фізичне виховання» та практичного навчання), їх обсяг у кредитах ЄКТС, вид

навчальних занять і форми підсумкового контролю повинні співпадати з планом денної форми.

Відсоток скорочення обсягу аудиторних занять (порівняно з навчальним планом денної форми навчання) повинен бути пропорційним для всіх дисциплін навчального плану.

У навчальних планах підготовки фахівців обсяги навчальних дисциплін розподіляються так: обов'язкові, вибіркові.

Обов'язкові дисципліни – 60 % загального обсягу навчального навантаження студента (їх перелік, обсяги та форми атестації визначаються стандартами вищої освіти, вимогами МОН України у межах відповідної спеціальності та включаються у навчальний план підготовки фахівців у повному обсязі).

Вибіркові дисципліни – за вибором Університету та за вибором студентів.

Дисципліни за вибором Університету – 15 % загального обсягу навчального навантаження студента (їх перелік, форми вивчення та атестації визначає вчена рада, вони закріплюються наказом ректора Університету в розрізі спеціальностей).

Дисципліни за вибором студентів – 25 % загального обсягу навчального навантаження студентів (їх перелік, форми вивчення (аудиторна чи самостійна) та атестації визначаються робочими групами, сформованими за наказом ректора Університету, рекомендуються вченими радами факультетів (центрів), ухвалюються навчально-методичною радою Університету та затверджуються вченою радою Університету. Вони включаються до робочого навчального плану підготовки фахівців залежно від вибору студентів).

Перелік обов'язкових дисциплін навчального плану підготовки фахівців та вибіркові дисципліни за вибором Університету є однаковими для всіх студентів, що навчаються за одним навчальним планом, незалежно від обраної студентом спеціалізації.

5. Порядок узгодження та затвердження ОП

1. Обговорення нової ОП проектною групою, позитивне рішення якої є підставою для передачі матеріалів на засідання випускової кафедри;

2. Розгляд випусковою кафедрою (спільним засіданням випускових кафедр), позитивне рішення якої (яких) є підставою для передачі матеріалів декану факультету (директору центру);

3. Пропозиції щодо запровадження нової ОП в Університеті та складу проектної групи з її розробки подаються випусковими кафедрами на вчену раду факультету.

4. За рішенням вченої ради факультету формується службове подання на ім'я ректора Університету про склад проектної групи з розробки ОП.

5. На основі службових подань від факультетів формується наказ ректора Університету про затвердження складів проектних груп та запровадження ОП в Університеті.

6. Проектна група розробляє зміст ОП з усім комплексом складових, визначених Положенням.

7. Розроблений текст ОП розглядається на вченій раді факультету, яка, в свою чергу, рекомендує розглянути зміст програми на науково-методичній раді Університету.

8. Для розгляду змісту ОП на науково-методичній раді Університету факультет подає текст програми для узгодження до навчального відділу та відділу моніторингу якості освіти і ліцензування.

9. Після розгляду змісту ОП на науково-методичній раді Університету на основі наказу про затвердження рішень науково-методичної ради Університету керівник навчального відділу готує службове подання на вчену раду Університету про ухвалення й затвердження змісту ОП. Позитивні відгуки зовнішніх стейкхолдерів та висновок про ухвалення ОП навчально-методичною радою є підставою для рекомендації ОП для затвердження вченою радою Університету.

10. Рішення вченої ради про затвердження змісту ОП є підставою для розробки і затвердження навчального плану підготовки здобувачів вищої освіти за цією програмою.

Перелік документів, необхідних для затвердження ОП, що подаються на засідання навчально-методичної ради Університету:

- копія наказу ректора Університету про затвердження складу проектної групи;
- освітньо-професійна програма;
- графік навчального процесу;
- навчальний план підготовки фахівців;
- протокол засідання вченої ради факультету (центру);
- зовнішня рецензія провідного роботодавця галузі (стейкхолдерів).

За результатами розгляду освітньої програми вчена рада Університету може прийняти рішення про її затвердження, направлення на доопрацювання або про відмову у затвердженні.

Навчальний план підготовки фахівців з вищою освітою затверджується рішенням вченої ради Університету і вводиться в дію наказом ректора Університету. Підпис ректора (першого проректора) скріплюється печаткою Університету.

6. Порядок реалізації, моніторингу та періодичного перегляду ОП

6.1. Порядок реалізації ОП

Порядок реалізації ОП визначається Положенням про організацію освітнього процесу Університету. Для планування освітнього процесу на кожний навчальний рік деканатом факультету, разом із випусковою кафедрою складається робочий навчальний план за кожною ОП. У робочому навчальному плані обумовлюються щорічні особливості організації освітнього процесу для кожної ОП та зміст варіативної частини (блоку дисциплін за вільним вибором здобувачів вищої освіти).

6.2. Управління освітньою програмою

Управління ОП здійснюється на адміністративному та академічному рівнях.

Адміністративне управління ОП здійснює деканат відповідного факультету (дирекція центру), на якому вона реалізується. У разі, якщо ОП реалізується більш ніж одним факультетом (центром), адміністративне управління закріплюється за одним з них.

До функцій адміністративного управління ОП відносяться:

- організація та управління матеріально-технічним і інфраструктурним забезпеченням;
- інформаційне та навчально-методичне забезпечення в частині надання доступу до інформаційних, бібліотечних та інших загальних ресурсів факультету (центру);
- профорієнтаційна робота з потенційними вступниками;
- взаємодія з випускниками, роботодавцями, професіоналами тощо;
- рекомендації щодо складу екзаменаційних комісій;
- координація забезпечення якості ОП, що реалізується на факультеті (центрі);
- організація проведення само обстеження ОП.

Академічне управління освітньою програмою здійснює гарант ОП.

Завданнями академічного управління ОП є:

1) організація колегіального розроблення ОП (профілю, навчальних планів, матриць відповідностей, методичного та інформаційного забезпечення освітнього процесу, включаючи програми навчальних дисциплін (модулів), науково-дослідних семінарів, практик, підсумкових державних випробувань тощо, оціночних засобів);

2) здійснення контролю за якістю роботи НПП, які забезпечують реалізацію ОП;

3) аналіз і впровадження кращого досвіду світової та вітчизняної вищої освіти у зміст і технологію реалізації ОП;

- 4) взаємодія з науково-дослідними підрозділами Університету з питань проектної, дослідницької роботи, практики здобувачів вищої освіти;
- 5) виявлення здобувачів вищої освіти, схильних до академічної кар'єри, і організація роботи з ними;
- 6) взаємодія з роботодавцями та випускниками (стейкхолдерами) для уточнення вимог до компетентностей випускника і оцінки обраних технологій реалізації ОП і якості підготовки фахівців;
- 7) підготовка ОП до процедур оцінки якості (включаючи акредитацію, сертифікацію, експертизу).

6.3. Моніторинг ОП

Моніторинг ОП здійснюється з метою визначення, чи є призначення кредитів, означені результати навчання та розраховане навчальне навантаження досяжними, реалістичними та адекватними. Моніторинг здійснюється, як правило, проектною групою. До здійснення моніторингу можуть долучатися стейкхолдерів. Суттєвим елементом для перевірки та перегляду призначення кредитів є зворотний зв'язок із зацікавленими сторонами. Проектна група має інформувати здобувачів вищої освіти і НПП про мету моніторингу та спосіб його здійснення, щоб забезпечити точність та високий відсоток наданих відповідей.

Моніторинг може проводитися у різний спосіб – анкетування, опитування, інтерв'ювання (у тому числі здобувачів вищої освіти та випускників з метою аналізу їх власного досвіду), моніторинг досягнутих результатів, оцінювання ОП на відповідність критеріям забезпечення якості ОП тощо. Мають бути використані також дані про час завершення та результати оцінювання програм та їх компонентів. Систему обов'язкових методів і засобів моніторингу визначає навчально-методична рада Університету за поданням проектних груп.

Анкета ОП складається з основних критеріїв забезпечення якості, кожний критерій оцінюється за рівнями: задовольняє, частково задовольняє, не задовольняє. У процесі моніторингу відбувається збір даних за зазначеними позиціями з коментарями.

За результатами моніторингу складається аналітичний звіт, який подається до навчально-методичної ради Університету.

Для формулювання висновку за результатами моніторингу ОП використовується дворівнева шкала:

- висока якість – ОП має високий рівень досягнення результатів;
- неналежна якість – ОП має серйозні недоліки.

6.4. Основні критерії забезпечення якості ОП

Вимоги до ОП та результатів навчання:

- реалізується відповідно до плану розвитку та Статуту Університету;
- сприяє виконанню місії та досягнення цілей Університету;
- враховує потреби ринку праці та цільової групи (вступники, батьки, роботодавці);
- орієнтована на конкретну професію;
- назва узгоджується із змістом;
- методи і форми навчання, у т.ч. обсяги самостійної роботи здобувачів вищої освіти та виробничої практики, сприяють досягненню цілей освітньої програми;
- цілі і результати навчання за ОП мають бути сформульовані таким чином, щоб слугувати основою для оцінювання знань і навичок випускників, які навчалися за цією програмою;
- цілі і результати навчання за ОП мають бути адекватними і порівнюваними з результатами навчання відповідного рівня вищої освіти;
- цілі і результати навчання за ОП мають відповідати вимогам і тенденціям законодавства, що регулює відповідну професійну сферу;
- при існуванні професійного стандарту, цілі та результати навчання мають враховувати необхідність набуття та застосування знань і навичок, зазначених у стандарті;
- практична підготовка (практики), що необхідна для досягнення результатів навчання, має забезпечувати набуття і застосування здобувачами вищої освіти ефективних методів роботи;
- організація проведення практик має бути чітко регламентована, вимоги для її успішного завершення визначені;
- здобувачам вищої освіти має бути надана інструкція щодо проходження практик та відповідне керівництво у робочому середовищі.

6.5. Перегляд освітніх програм

Перегляд освітніх програм здійснюється раз на 5 років. Але з метою удосконалення або модернізації проектна група може вносити необхідні зміни чи доповнення протягом цього терміну.

ОП може оновлюватися частково в частині всіх компонентів, крім місії (цілей) і програмних навчальних результатів.

Підставою для оновлення ОП можуть виступати:

- ініціатива і пропозиції гаранта освітньої програми та / або академічної ради ОП і / або викладачів програми;
- результати оцінювання якості ОП (такі результати можуть бути отримані під час самообстеження ОП, опитувань здобувачів вищої освіти,

випускників, роботодавців, адміністративних перевірок, внутрішнього і зовнішнього аудиту та інших процедур);

- об'єктивні зміни інфраструктурного, кадрового характеру і / або інших ресурсних умов реалізації освітньої програми.

Оновлення відображаються у відповідних структурних елементах ОП (навчальному плані, матрицях, робочих програмах навчальних дисциплін, програмах практик тощо.).

Якщо зібрана інформація показує розбіжність між передбаченим навантаженням і часом, який фактично необхідний більшості здобувачів вищої освіти для досягнення визначених результатів навчання, необхідно переглянути навчальне навантаження, кредити, результати навчання або заходи та методи навчання й викладання. Це може також потребувати перепроєктування освітньої програми та її освітніх компонентів.

Внесення в ОП змін, що відносяться до компетенції вченої ради Університету, затверджується на засіданні вченої ради Університету на підставі рекомендацій, наданих гарантом ОП.

Модернізація ОП має на меті більш значну зміну в її змісті та умовах реалізації, ніж при плановому оновленні, і може торкатися також мети (місії), програмних навчальних результатів ОП. Зміна виду ОП також відноситься до модернізації. Особливим випадком модернізації ОП є включення в неї нових неформальних спеціалізацій.

Модернізація ОП може проводитися:

- з ініціативи керівництва Університету/факультету, в разі незадовільних висновків про її якість в результаті само обстеження або аналізу динаміки набору здобувачів вищої освіти;

- з ініціативи гаранта освітньої програми та/або Вченої ради при відсутності набору вступників на ОП;

- при наявності висновків про недостатньо високу якість ОП за результатами різних процедур оцінки якості ОП;

- з ініціативи проектної групи з метою врахування змін, що відбулися в науковому професійному полі, в яких реалізується ОП, а також змін ринку освітніх послуг або ринку праці.

Бажано залучення до модернізації ОП представників ключових роботодавців, зовнішніх по відношенню до даної ОП експертів (як з професійної спільноти Університету, так і незалежних).

Модернізована освітня програма разом з обґрунтуванням внесених до неї змін повинна пройти затвердження в порядку, передбаченому цим Положенням.

Повторне затвердження освітніх програм відбувається з ініціативи проектної групи або факультету, що реалізує таку ОП, в разі її значного оновлення. Значним вважається оновлення складу ОП (складу дисциплін, практик і їх обсягу в кредитах ЄКТС) більш ніж на 50%.

7. Система оцінювання якості ОП

7.1. Зовнішнє оцінювання та визнання якості ОП

За якість ОП відповідальність несуть проектна група, а також НПП, які її реалізують. З метою контролю за якістю ОП та їх вдосконалення проводяться різні процедури оцінювання та визнання якості ОП: зовнішні, самооцінювання й непрямі.

Основними процедурами зовнішнього оцінювання та визнання якості ОП є:

- акредитація ОП (ОП може не мати акредитації). За неакредитованою ОП Університет має право на виготовлення і видачу власних документів про вищу освіту у порядку та за зразком, що визначені вченою радою Університету (п.6 ст.7 ЗУ «Про вищу освіту»);

- сертифікація ОП – процедура встановлення відповідності якісних характеристик освітніх програм певним стандартам якості організації, що сертифікує ОП;

- міжнародна експертиза ОП – процедура оцінювання якості ОП визнаними і авторитетними міжнародними експертами в тій науково-освітній галузі, в якій реалізується така ОП.

7.2. Самооцінювання ОП

Основними процедурами внутрішньої оцінки якості ОП є самооцінювання ОП, яке може проводитися як в рамках процедур зовнішнього оцінювання якості (акредитації будь-якого виду, міжнародної експертизи), так і з ініціативи гаранта ОП з метою планових процедур контролю якості.

Самооцінювання може проводитися проектною групою за рішенням гаранта ОП. Результати проведеного самооцінювання оформлюються у формі звіту (відомості) про самооцінювання ОП, згідно рекомендацій Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти (від 29.08.2019 р. № 9).

Звіт про результати самооцінювання ОП готується членами комісії з самооцінювання і узгоджується з усіма залученими до цієї процедури учасниками; звіт повинен містити висновки про якість ОП і пропозиції щодо її вдосконалення, включаючи, за необхідності, пропозиції щодо внесення змін до ОП, модернізації ОП і/або прийняттю інших управлінських рішень.

Звіт про результати самооцінювання затверджується на засіданні навчально-методичної ради Університету.

8. Зв'язки з ринком праці та ключовими роботодавцями та професійними асоціаціями

З метою забезпечення участі в розробці, моніторингу та перегляду ОП зацікавлених сторін рекомендується включати до складу проектної групи їх представників (роботодавців, органів студентського самоврядування, професіоналів тощо) або залучати до діяльності проектної групи в інших формах.

Шляхом консультацій із зацікавленими сторонами (здобувачами вищої освіти, випускниками Університету, роботодавцями, науковою спільнотою, професіоналами тощо) аналізують актуальність ОП, для встановлення суспільної потреби в ОП та її потенціалу.

Проектна група проводить аналіз ринку освітніх послуг і можливості позиціонування на ньому ОП, аналіз ринку праці, на який орієнтована нова ОП, можливостей майбутнього працевлаштування для потенційних випускників. Для забезпечення постійного зв'язку з зацікавленими сторонами Університетом можуть як дорадчий орган формуватися академічні (експертні) ради за відповідними спеціальностями, до яких можуть входити представники зацікавлених сторін.

Для всіх ОП рекомендується регулярно проводити оцінку підготовки фахівців і затребуваних компетентностей (результатів навчання) з точки зору роботодавців, а також затребуваних результатів навчання з точки зору випускників. Процедурою такої оцінки є опитування роботодавців та випускників (анкетування, інтерв'ювання, соціологічне дослідження тощо).

9. Розміщення ОП та відповідальні особи

Відомості про освітні програми розміщуються на сайті Університету в розділі «Студентам» → «Освітні програми». Відповідальними за формування і зберігання паперових версій ОП є її гарант та завідувач випускової кафедри. Електронна версія документу ОП підготовлюється проектною групою та передається до Міжнародного освітянського центру інформаційних технологій (МОЦІТ) Університету у форматі docx та pdf. Відповідальними за повноту й своєчасність розміщення інформації про ОП на сайті Університету є співробітники МОЦІТ, призначені на цю роботу начальником МОЦІТ. Інформація про ОП вноситься відповідальними співробітниками МОЦІТ в електронному вигляді до Єдиної Державної Електронної Базы з питань Освіти (ЄДБО).

ДОДАТКИ

Додаток 1
ЗРАЗОК

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ТРАНСПОРТНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА

«Назва ОПП/ОНП»

**Першого/другого/третього рівня вищої освіти
за спеціальністю № Назва
галузі знань № Назва
Кваліфікація: Назва кваліфікації**

ЗАТВЕРДЖЕНО ВЧЕНОЮ РАДОЮ

Голова Вченої ради

_____/_____/_____
(протокол № ____ від ____ 20__ р.)

Освітня програма вводиться в дію з 01 вересня 2017 р.

Ректор _____/М.Ф. Дмитриченко/
(наказ № ____ від ____ 20__ р.)

Київ – 20__

ЛИСТ ПОГОДЖЕННЯ освітньо-професійної (освітньо-наукової) програми

Рівень вищої освіти	
Галузь знань	
Спеціальність	
Освітньо-професійна (освітньо-наукова) програма	
Освітня кваліфікація	
Професійна кваліфікація	

РОЗРОБЛЕНО І СХВАЛЕНО

Науково-методичною комісією спеціальності № Назва
 Протокол № _____
 від « _____ » _____ 20__ р.
 Голова НМК спеціальності _____

ПОГОДЖЕНО

Проректор з навчальної роботи
 роботи _____ Національного
 транспортного університету
 _____ О.К. Гришук
 « _____ » _____ 20__ р.

РЕКОМЕНДОВАНО

Навчально-методичною радою університету
 Протокол № _____
 від « _____ » _____
 20__ р.
 Голова НМР університету _____
 _____ М.О.
 Білякович

(за необхідністю, форма та
 кількість погоджень визначається
 вищим навчальним закладом
 самостійно)

ПЕРЕДМОВА

РОЗРОБЛЕНО

Робочою групою навчально-методичної комісії спеціальності № Назва
Національного транспортного університету у складі:

- 1.
- 2.
- 3.
- 4.
-

Проект освітньо-професійної програми обговорений та схвалений на
засіданні Вченої ради Національного транспортного університету

Протокол № _____ від _____ 20__ р.

Голова Вченої ради НТУ _____

ЗАТВЕРДЖЕНО ТА НАДАНО ЧИННОСТІ

Наказом ректора Національного транспортного університету
від _____ 20__ р. наказ № _____

Ця освітньо-професійна програма (ОПП/ОНП) не може бути повністю або
частково відтворена, тиражована та розповсюджена без дозволу Національного
транспортного університету.

Рецензії-відгуки зовнішніх стейкхолдерів (за наявності)

- 1.**
- 2.**
- 3.**

**1. Профіль освітньої програми зі спеціальності № _____ "Назва"
(за спеціалізацією "назва ", за наявністю)**

1 - Загальна інформація	
Повна назва вищого навчального закладу та структурного підрозділу	
Ступінь вищої освіти та назва кваліфікації мовою оригіналу	Вказується ступінь вищої освіти та повна назва кваліфікації мовою оригіналу, які присуджуються на основі успішного завершення даної освітньої програми. Якщо за результатами успішного виконання ОП вищий навчальний заклад освіти має право присвоювати професійну(і) кваліфікацію(ї), то подається її назва (перелік назв) та вказуються процедури їх присвоєння.
Офіційна назва освітньої програми	
Тип диплому та обсяг освітньої програми	Тип диплому – одиничний, подвійний, спільний Обсяг вказується в кредитах ЄКТС та роках.
Наявність акредитації	Подається інформація про акредитацію ОП, у т.ч. іноземну чи міжнародну. Вказується: - назва організації, яка надала акредитацію даній програмі; - країна, де ця організація розташована; - період акредитації
Цикл/рівень	
Передумови	Вимоги щодо попередньої освіти. За необхідності вказується, що обмежує перехід на дану ОП.
Мова(и) викладання	
Термін дії освітньої програми	Вказується термін дії освітньої програми до її наступного планового оновлення. Цей термін не може перевищувати періоду акредитації.
Інтернет-адреса постійного	Вказується адреса сторінки даної освітньої програми в

розміщення опису освітньої програми	Інформаційному пакеті/Каталозі курсів закладу вищої освіти.
2 - Мета освітньої програми	
Чітке та коротке формулювання (в одному - двох реченнях)	
3 - Характеристика освітньої програми	
Предметна область (галузь знань, спеціальність, спеціалізація (за наявності))	Зауваження: Якщо ОП є мульти- чи міждисциплінарною, то вказується – перелік її основних компонент, а також орієнтовний обсяг кожної компоненти у % від загального обсягу ОП. Якщо ОП є спеціалізованою (формальна спеціалізація в рамках спеціальності із відображенням цього в документі про вищу освіту), то вона повинна бути зареєстрована в НАЗЯВО.
Орієнтація освітньої програми	Освітньо-професійна (для молодшого бакалавра, бакалавра, магістра); Освітньо-наукова (магістра, доктора філософії) Відповідно до МСКО освітньо-професійна та освітньо-наукова програма може мати академічну або прикладну орієнтацію Доцільно коротко охарактеризувати наукову орієнтацію та професійні (спеціалізаційні) акценти
Основний фокус освітньої програми та спеціалізації	Загальна/спеціальна освіта в галузі/предметній області/ спеціальності Ключові слова
Особливості програми	Можуть вказуватися узгодженість даної ОП із програмами інших країн, експериментальний характер ОП та інші особливості, які надає Закон України “Про вищу освіту” в контексті академічної автономії
4 - Придатність випускників до працевлаштування та подальшого навчання	
Придатність до працевлаштування	Коротко вказуються види економічної діяльності, професійні назви робіт (за ДКП) Можливості професійної сертифікації
Подальше навчання	Вказуються можливості для продовження навчання на вищому рівні
5 - Викладання та оцінювання	
Викладання та навчання	Коротко (до 3-х рядків) описуються основні підходи, методи та технології, які використовуються в даній програмі.
Оцінювання	

6 – Програмні компетентності	
Інтегральна компетентність	Формулюється шляхом конкретизації інтегральної компетентності відповідного стандарту вищої освіти в контексті особливостей даної освітньої програми
Загальні компетентності (ЗК)	Рекомендується за необхідності із врахуванням особливостей конкретної освітньої програми вибирати (додаткові до визначених стандартом) компетентності із переліку загальних компетентностей проекту Тюнінг. Виділяються: - компетентності, визначені стандартом вищої освіти спеціальності та, за наявності, в професійному стандарті, - компетентності, визначені вищим навчальним закладом Передбачається, що в стандарті вищої освіти буде визначено 8-12 загальних компетентностей, які в основному вибираються з переліку
Фахові компетентності спеціальності (ФК)	Корелює з описом відповідного кваліфікаційного рівня НРК, назви компетентностей формулюються із врахуванням категорій компетентностей НРК: знання, уміння, комунікація, автономія і відповідальність. Рекомендуються використовувати міжнародні зразки (проект Тюнінг, стандарти QAA тощо). Виділяються: компетентності, визначені стандартом вищої освіти спеціальності та, за наявності, в професійному стандарті, - компетентності, визначені ЗВО. Якщо освітня програма передбачає наявність декількох неформальних спеціалізацій, то програмні компетентності доцільно формулювати для кожної спеціалізації зокрема. Передбачається, що в стандарті вищої освіти буде визначено 15- 18 фахових (спеціальних) компетентностей
7 - Програмні результати навчання	
	Виділяються: - програмні результати навчання, визначені стандартом вищої освіти спеціальності (стандарт визначає нормативний зміст підготовки – 15–20 узагальнених результатів навчання, які корелюються з програмними компетентностями) та, за наявності, професійним стандартом. - програмні результати навчання, визначені

	вищим навчальним закладом (як правило, не більше 5). Програмні результати навчання формуються в активній формі із урахуванням різних рівнів складності у когнітивній сфері (таксономія Блума), а також у афективній та психомоторній сферах. Якщо вищий навчальний заклад вважає за доцільне класифікувати програмні результати навчання, то рекомендується це робити за наступною схемою (як в Додатку до диплому): Знання та розуміння, Застосування знань та розуміння. Формування суджень.
8 – Ресурсне забезпечення реалізації програми	
Ресурсне забезпечення	Вказуються специфічні характеристики кадрового забезпечення, включаючи можливу участь закордонних фахівців
Матеріально-технічне забезпечення	Вказуються специфічні характеристики матеріально-технічного забезпечення
Інформаційне та навчально-методичне забезпечення	Вказуються специфічні характеристики інформаційного та навчально-методичного забезпечення
9 - Академічна мобільність	
Національна кредитна мобільність	Вказуються, наприклад, укладені угоди про академічну мобільність, про подвійне дипломування тощо
Міжнародна кредитна мобільність	Вказуються, наприклад, укладені угоди про міжнародну академічну мобільність (Еразмус+ K1), про подвійне дипломування, про тривалі міжнародні проекти, які передбачають включене навчання студентів тощо
Навчання іноземних здобувачів вищої освіти	Умови та особливості ОП в контексті навчання іноземних громадян

2. Перелік компонент освітньо-професійної/наукової програми та їх логічна послідовність

2.1. Перелік компонент ОП

Код н/д	Компоненти освітньої програми (навчальні дисципліни, курсові проекти (роботи), практики, кваліфікаційна робота)	Кі лькість кредиті в	Фор ма підсумк. контролю
1	2	3	4
Обов'язкові компоненти ОП			
ОК 1			
ОК 2			
....			
Загальний обсяг обов'язкових компонент			
Вибіркові компоненти ОП*¹			
Вибірковий блок 1 (за наявності)			
ВБ 1.1			
ВБ 2.1			
....			
Вибірковий блок 2 (за наявності)			
ВБ 2.1			
ВБ 2.2			
....			
Загальний обсяг вибірових компонент			
ЗАГАЛЬНИЙ ОБСЯГ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ			

*1 Згідно із Законом України “Про вищу освіту” студенти мають право на “вибір навчальних дисциплін у межах, передбачених відповідною освітньою програмою та робочим навчальним планом, в обсязі, що становить не менш як 25 відсотків загальної кількості кредитів ЄКТС, передбачених для даного рівня вищої освіти. При цьому здобувачі певного рівня вищої освіти мають право вибирати навчальні дисципліни, що пропонуються для інших рівнів вищої освіти, за погодженням з керівником відповідного факультету чи підрозділу”.

Вищі навчальні заклади самостійно визначають механізми реалізації права студентів на вибір навчальних дисциплін. Вибіркові дисципліни можуть формуватися у блоки, тоді студент вибирає блок дисциплін, після чого усі дисципліни блоку стають обов'язковими для вивчення. Рекомендується використовувати як блочні форми вибору, так і повністю вільний вибір дисциплін студентами.

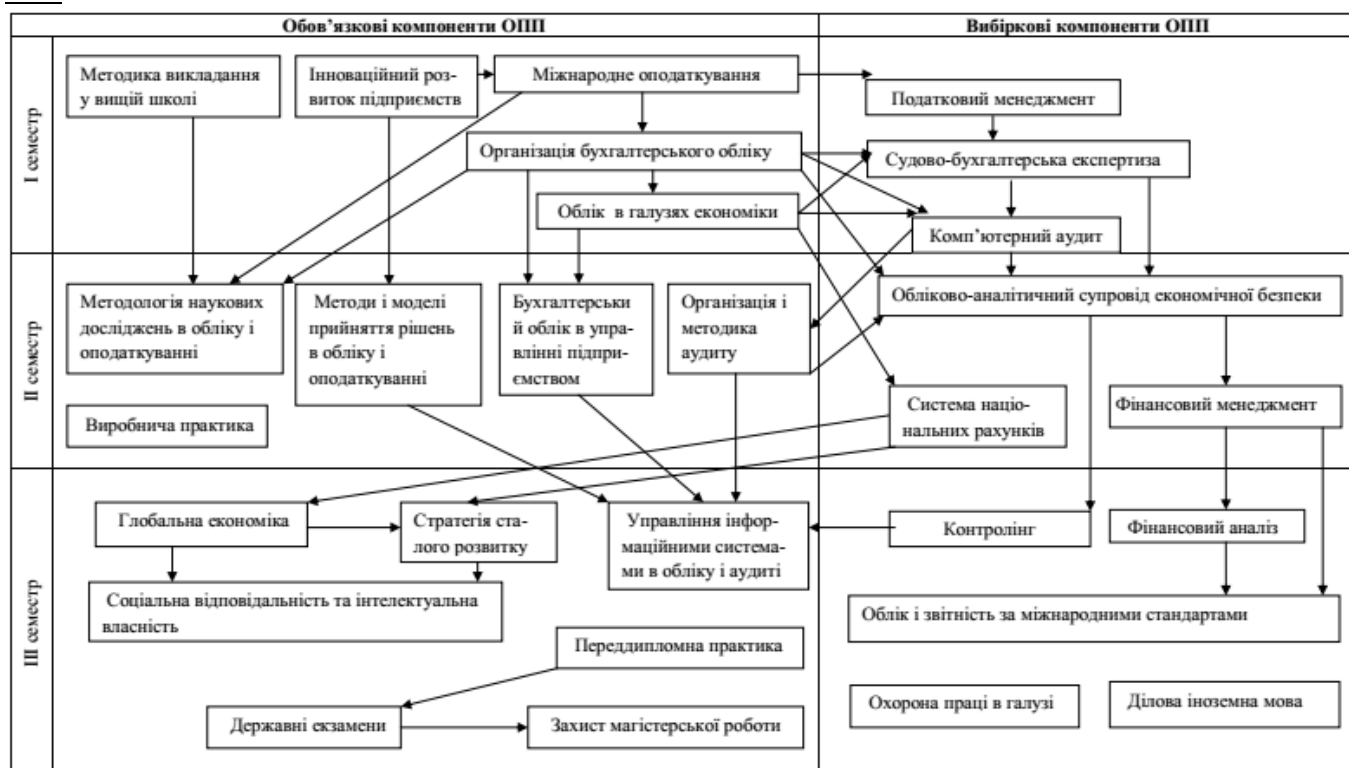
2.2. Структурно-логічна схема

Короткий опис логічної послідовності вивчення компонент освітньої програми.

Приклад:

або

3. Форма атестації здобувачів вищої освіти

Подається інформація про види (форми) підсумкової атестації та документи, які отримує випускник на основі її успішного проходження.

Приклад:

Атестація випускників освітньої програми спеціальності № _____ "Назва" проводиться у формі захисту кваліфікаційної магістерської роботи та завершується видачею документу встановленого зразка про присудження йому ступеня магістра із присвоєнням кваліфікації: Магістр з _____ за спеціалізацією _____.

4. Матриця відповідності програмних компетентностей компонентам освітньої програми

	ОК 1	ОК 2	...	ОК n	ВБ 1	ВБ 2	...	ВБ m
ЗК1			•	•				•
ЗК2	•			•	•	•	•	•
ЗК3	•	•				•		
...								
ФК 1	•		•		•		•	•
ФК 2	•	•		•	•	•	•	•
ФК3	•	•		•	•	•	•	•

5. Матриця забезпечення програмних результатів навчання (ПРН) відповідними компонентами освітньої програми

	ОК1	ОК 2	...	ОК n	ВБ 1	ВБ 2	...	ВБ m
ПРН 1	•	•	•	•	•	•	•	•
ПРН 2	•	•	•	•	•	•	•	•
...	•	•		•		•		•
ПРН к	•			•		•		•

**Лист-погодження
до Положення про освітні програми в
Національному транспортному університеті**

**Проректор
з навчальної і виховної роботи**

Начальник юридичного відділу

Начальник навчального відділу

**Начальник
навчально-методичного відділу**